

Conferència Cercle d'Economia
Canviem les regles del joc econòmic?
28/09/2006

Conferenciants:

Sr. Marc Aleix

Sra. Maite Bourgeaud

Sr. Josep Delgado

Sr. Josep Mª Francino

Sra. Conxita Mora

Sr. Francesc Pallàs

Moderador:

Sr. Lluís Alonso

Pels qui no hagin assistit mai a cap col·loqui del Cercle, avui farà les preguntes el Sr. Alonso, tothom té dret a rèplica encara que no li siguin adreçades de forma personal i és evident que tothom pot intervenir, ja sigui per aportar idees diferents o per formular preguntes noves.

Sr. Alonso:

En principi hem atribuït les preguntes en funció del contingut, intentant que el ponent designat sigui el més indicat per donar una resposta adequada.

Comencem amb una pregunta fàcil, i asèptica, per al Sr. Francino:

P: ¿Quin ordre se seguirà en la publicació de les Lleis i quin és el calendari previst?

R: Sr. Francino:

La resposta és senzilla, la publicació serà simultània.

Voldria aclarir també que no em sento atacat per les posicions expressades.

Sr. Alonso:

Molt bé. La següent pregunta va dirigida al Sr. Delgado:

P: ¿Com es pot pretendre fer venir inversió estrangera, si la que hi ha avui en dia està marxant?

R: Sr. Delgado:

Quan diu que la inversió estrangera està marxant, suposo que es refereix a les notícies recents sobre dues entitats financeres espanyoles que han decidit marxar, si la pregunta va per aquí opino que hi té bastant a veure l'interès del Banc d'Espanya perquè els bancs espanyols no operin en paradisos fiscals. La impressió que tinc des de fora és que es tracta de dues empreses que tenien uns rendiments excel·lents en les participacions financeres, tant La Caixa com Argentaria obtenien unes rendibilitats molt bones amb les inversions a Andorra, per tant, és evident que aquest hagi estat el motiu de la seva marxa. Si han marxat és perquè l'autoritat monetària espanyola els ha recomanat que ho fessin.

El que sí és cert és que, i aquí vaig a respondre la pregunta, quan una empresa està arrelada al país (escombrant cap a casa, diré que les empreses familiars ho estan per definició), és a dir, quan un senyor de Sant Julià estableix una empresa a Sant Julià i l'empresa funciona durant 30 anys, aquesta empresa ha de perdre bastants diners abans de prendre la decisió de traslladar-la, per exemple, a Montpel·lier. En canvi, un inversor estranger pot seguir guanyant diners a Andorra però si en guanya més en un país tropical és més probable que retiri la inversió per traslladar-se. Aquest és un inconvenient de la inversió estrangera, i aprofito el moment per citar també els bancs perquè aquests dos tenien una rendibilitat molt gran però si una empresa ve de fora i la rendibilitat a Andorra no s'equipara a les seves expectatives dubtarà molt poc a marxar, en comparació amb un inversor nacional que estigui arrelat al país, que conegui al seu director general des de la infància i potser va coincidir amb els seus subordinats al col·legi.

Aquesta mena d'efectes també funcionen i les empreses familiars afavoreixen a l'estabilitat econòmica en aquest sentit, perquè passen les crisis amb més paciència que les empreses vingudes de fora.

Sr. Alonso:

Gràcies, ara una altra pregunta per al Sr. Francino:

P: ¿El Govern, té demanda d'inversió estrangera en cartera? Suposo que es refereix a si es preveu alguna entrada de capital estranger en algun sector concret.

R: Sr. Francino:

Ho desconec.

Sr. Alonso:

La següent pregunta la fem a la Sra. Bourgeaud:

P: ¿Cal un Registre de la propietat per donar una imatge de transparència?

R: Sra. Bourgeaud:

És elemental, estem parlant de transparència en la comptabilitat i, evidentment, ningú no s'hi oposa, però la transparència és necessària en sectors essencials, com és a qui pertany Andorra. Tothom ha de saber el què compra, com està registrada aquella propietat, qui són els seus veïns, em sembla que són factors indispensables.

De fet, en una de les presentacions del projecte Andorra 2020 va formular-se la mateixa pregunta i els representants del Ministeri van opinar que no era una qüestió imprescindible. Amb tots els respectes, discrepo per complet.

[INTERVENCIÓ DEL PÚBLIC] (Sr. Pujol):

Si puc donar una informació al respecte, el Registre de la propietat va ser creat per edicte dels Veguers l'any 1918.

[RESPOSTA]:

Però encara esperem el reglament.

Sr. Alonso:

En aquest cas la pregunta és per al Sr. Pallàs:

P: ¿Què té de dolent el paradís fiscal, si l'alternativa no ofereix perspectives millors, sense una negociació prèvia?

R: Sr. Pallàs:

Tant de bo estiguéssim en un paradís fiscal, en la meva opinió no ho som, però és l'etiqueta que ens posen. En certa manera, és el que dèiem abans, ¿què estem disposats a fer per alliberar-nos d'aquesta etiqueta i què n'obtidrem a canvi? L'etiqueta la posa l'OCDE però la negociació cal fer-la de manera individual amb cada país, Andorra és un paradís fiscal segons Espanya i no crec que sigui per un problema d'impostos, sinó més aviat per un desig de conèixer la informació fiscal de la que disposem.

Després dels atemptats de l'onze de setembre de 2001 a Estats Units hi ha altres motius per reclamar una transparència informativa i una força moral sobre la que es

fonamenten aquestes peticions. Això fa que ens trobem en la situació de paradís fiscal i que les empreses andorranes no puguin operar a l'exterior.

En resposta a la pregunta, fins a l'actualitat hem viscut en aquesta situació però és evident que cap país pot funcionar sense impostos. La pressió fiscal a Andorra està entorn del 20%, em sembla que no tenim gaire capacitat per carregar les empreses amb imposicions més importants.

En referència al fet que comentaven anteriorment els ponents que el marc fiscal actual ha permès que les empreses distribueixin els beneficis d'una manera concreta i ara no podem ni exigir-los a uns que paguin i als altres no, ni tampoc fer-los pagar a tots el mateix. És impossible, perquè cada sector té una sèrie de despeses i de salaris, etcètera. A Andorra no podem aplicar uns impostos equivalents als d'un altre país.

Repeteixo que no estem en un paradís fiscal però ens han classificat d'aquesta manera i Andorra ha de situar-se a nivell internacional en una situació adequada. Si pot alliberar-se de l'etiqueta de paradís fiscal i operar a l'estranger molt millor, però també cal veure a quin preu i amb quins beneficis.

Sr. Alonso:

Gràcies, una pregunta per al Sr. Francino:

P: ¿En un país que fa moltes Lleis, però en el qual rarament s'apliquen les mateixes, quines garanties tenim d'una aplicació rigorosa de les noves Lleis?

R: Sr. Francino:

Cada llei necessita uns funcionaris per aplicar-la, per exemple, l'ISI requereix un departament sencer. Això és costós i, per tant, no es tracta de tramitar moltes lleis, sinó de tramitar les mínimes necessàries per tal que tot funcioni adequadament.

La gent diu que Andorra és un paradís fiscal, potser caldria ensenyar-los el recull complet de la legislació en matèria tributària a Andorra, que em sembla que té nou-centes pàgines.

P: ¿Quina garantia hi ha perquè s'apliquin aquestes lleis?

R: Moltes de les restriccions que s'han enumerat anteriorment són necessàries per garantir el compliment de la llei. És a dir, si durant el tràmit parlamentari es detecta que alguna d'aquestes restriccions, que no tenen una altra finalitat que permetre a les comissions de Govern verificar que s'han complert les condicions establertes en la llei, són innecessàries per al compliment de la llei, poden arribar a obviar-se. Les lleis es compleixen o, com a mínim, el Govern té la obligació de fer-les complir.

Sr. Alonso:

La següent pregunta enllaça amb el que comentava el Sr. Francino i l'adreçem a la Sra. Mora, encara que va dirigida a tots els ponents:

P: ¿Què opinen els ponents de l'elevat poder de discrecionalitat existent a la Llei d'inversions estrangeres?

R: Sra. Mora:

Des de la Confederació volem fer una esmena, considerem que hi ha molts articles que presenten aquesta discrecionalitat i que cal definir-los perquè, si no, deixen en mans del Govern la possibilitat de decidir de forma arbitrària l'aprovació de qualsevol autorització. És més, una de les esmenes que fem i que potser val la pena comentar aquí fa referència a que el redactat dona llibertat al Govern per poder autoritzar qualsevol dels sectors econòmics que estan previstos en els tres annexes. Com que no es fixa cap criteri, el Govern pot autoritzar qualsevol dels tres sectors, fins i tot els protegits: s'interpreta que els de l'annex I poden autoritzar-se per via directa, i la resta al 49% però amb l'autorització de Govern fins al 100%, inclosos els sectors protegits.

La Confederació no entén aquests annexes i no veu clars els criteris objectius que permeten obrir determinats sectors i altres no. A més, desaprova la discrecionalitat i la supeditació a l'autorització de Govern.

Sr. Francino:

Estic d'acord, però començaré pel final. Els tres annexos a que ha fet referència: l'annex I inclou els sectors que no estan representats, l'annex II són els sectors més madurs i pilars de l'economia (el turisme, el comerç i potser també la construcció) i l'annex III són els sectors estratègics (la funció pública, etcètera).

Hi ha discrecionalitat però fins a un cert punt, perquè hi ha un article que especifica que l'autorització del Govern és una excepció a la norma. En el moment en que el Govern autoritzi una operació diferent de la simple comprovació que s'han complert tots els tràmits, per exemple, autoritzar una empresa de l'annex II perquè entri a Andorra abans dels 10 anys que fixa la llei per la liberalització total, la llei estipula que hi ha quatre o cinc raons per les quals pot autoritzar-se aquesta operació: l'interès general, la salut pública, etcètera. El Govern ha de reflexionar molt bé en cada cas i adequar-se a l'article 18 de la Llei d'inversions estrangeres.

Sra. Mora:

Voldria puntualitzar que els supòsits de la Llei són aquests: interès general i preservació del medi ambient, els quals són conceptes molt genèrics, caldria saber

quins criteris es faran servir per determinar els que és d'interès general. Com que no està definit de cap manera, es generen arbitrarietats i qualsevol empresa pot beneficiar-se del criteri del funcionari o del Ministre de torn sobre si en aquell cas concret es tracta d'interès general, al no haver-hi uns criteris establerts.

Sr. Delgado:

Jo també voldria puntualitzar una cosa, des del meu punt de vista i no des del de l'entitat que represento, entenc que la Llei s'ha redactat amb bona voluntat en el moment de decidir els annexes i, per tant, suposo que la filosofia deu haver estat la de donar 10 anys per preparar-se a les empreses i a les activitats que hi ha al país. Però alguns sectors, com les professions liberals, no gaudeixen d'aquest termini, pot contestar-se que, en canvi, tenen el paraigua del Col·legi de la seva professió que els empara; però en el cas dels economistes no és així. Aquests darrers, com que no tenen activitats assignades no tenen una llei pròpia i estan sense paraigua. Si oferim cobertura a alguns sectors, aquesta ha de ser igual per a tots.

Sr. Alonso:

Allà hi ha un senyor que vol fer una observació.

[INTERVENCIÓ DEL PÚBLIC] (Sr. Pujol):

Només vull donar una informació, no fa referència a la discrecionalitat posterior a aquestes Lleis, sinó a la situació actual. Avui mateix, la jurisprudència recent de la secció administrativa del Tribunal Superior d'Andorra atorga al Govern facultats plenes per refusar l'autorització de constituir una societat al país, malgrat que compleixi tots els requisits legals quan el Tribunal consideri que va contra l'interès general d'Andorra. Un interès general que no està definit per cap llei. Aquesta situació que denuncieu ja està vigent i no és per voluntat del legislador, sinó a causa de la interpretació dels magistrats que, a més, són de fora.

Sr. Francino:

En aquest cas, és la primera afirmació amb la que no estic d'acord. Ho dic perquè, fins ara, el Govern es trobava que sabia per indicis o per fermeses que podia produir-se un perjudici que calia evitar. És a dir, l'interès general ve determinat en molts casos pels perjudicis que puguin causar-se per aquest interès general. Algunes empreses no s'autoritzen perquè el Govern té la convicció que no compleixen totes les condicions. Fins aquest moment, a Andorra no existia aquest mecanisme, només hi havia un decret sense rang de llei. Al meu parer, no hi ha discrecionalitat perquè el

Govern està subjecte a la jurisprudència i a la interpretació dels tribunals, per exemple, és evident que Govern perd molts casos. Podria semblar el contrari, però si no es demostra de forma fefaent el perjudici per a l'interès general Govern no pot fer-hi res, per tant, és evident que funcionen tots els poders corresponents: el legislatiu fent les Lleis, l'executiu promovent-les i el judicial controlant-ne l'execució.

[RÈPLICA DE L'INTERLOCUTOR] (Sr. Pujol):

El que volia denunciar és que actualment el reglament que regeix aquest tema, que és la Llei que va promoure el Consell General és el reglament de l'any 1983. Aquest reglament només dona la facultat d'autoritzar les empreses que compleixin uns requisits concrets, no permet una valoració de l'interès general, excepte en un cas molt particular d'objecte social contra interès general. La meva queixa no ve per aquí, el que em preocupa és que el Tribunal substitueix a la sobirania popular del Consell General per permetre un contingut sobre el qual no s'ha pronunciat el Consell General. En aquest cas, el Govern pren la iniciativa perquè té la convicció que alguna cosa no està ben feta i és una actuació honorable, però jo em queixo perquè no li correspon al Govern prendre aquesta iniciativa. La inversió estrangera el que necessita és seguretat jurídica, hi ha un marc legal que han definit els representants del poble i el Govern ha limitar-se a executar-lo.

Sr. Francino:

Estem una mica més d'acord, però em permeto recordar que la obligació del Govern és vetllar per l'interès públic en virtut d'altres lleis de rang superior. No sóc jurista i no vull entrar en mes detalls, però és una obligació genèrica molt ben descrita en la legislació i el Govern hauria de complir-la encara que no s'aproveïssin aquestes Lleis, de fet, en cas contrari estaria faltant al deure de ser diligent en la defensa de l'interès general.

[RÈPLICA DE L'INTERLOCUTOR] (Sr. Pujol):

Això caldrà explicar-ho als inversors estrangers.

Sr. Francino:

Repeteixo que hi ha tribunals i estem parlant de casos en què hi ha evidències molt clares de que no es compleixen els requisits, i no del comerç habitual que des del Govern no s'intenta dificultar ni entorpir en cap cas.

Sr. ?:

Tornant al que ha esmentat el Sr. Pujol, tinc la impressió que el fons de la qüestió hi ha la seguretat jurídica i l'estat de dret. Jo formava part del Parlament que va redactar la Constitució i em sembla que a Andorra hi ha una sèrie de Lleis que no s'han aplicat i actualment, independentment del color polític de cadascú, estem en un moment d'inseguretat parlamentària. Es tracta d'un Govern amb catorze diputats que en té dotze en oposició manifesta i dos més que són independents, en una qüestió tan important com la que tractem avui i sense haver donat cap explicació pública, després d'escoltar al Sr. Pujol i a la Sra. Bourgeaud em sembla que és un assumpte prou important com per haver-ne fet una concertació prèvia a fi d'aclarir quins són els objectius. Abans el Sr. Pallàs afirmava que Andorra no és un paradís fiscal autèntic, a veure, en un país en el que no hi ha impost sobre la renda, com a mínim, s'ha de reconèixer que aquest és un factor diferencial important respecte als països que en tenen. A les empreses que no tenen beneficis no les afecta, però per a aquelles que generen beneficis aprecien la diferència.

A part de tots aquests factors, les repercussions paral·leles de perdre l'estatut de paradís fiscal, com l'obligació d'eliminar el secret bancari, que provocaria una catàstrofe en el sector bancari, seguida per una catàstrofe en el sector immobiliari. És un tema que s'ha de reflexionar a fons, quan sento els avantatges d'aquesta Llei nova però no veig que cap Ministre surti a defensar-la i observo, amb tots els respectes, que en aquest Govern no hi ha cap empresari de primera categoria, em produeix una certa impressió d'opacitat. Si ens hem d'assabentar de les coses per un projecte de Llei, per filtracions esbiaixades a la premsa, no em sembla la millor manera de debatre aquest assumpte, en la meva opinió el Ministre de Finances hauria de fer una compareixença televisiva per explicar els avantatges i les repercussions negatives d'aquesta Llei. Ens demanen una confiança cega en el Govern i jo de confiança cega no en tinc en ningú però en els governs, que són polítics, encara menys. En una situació parlamentària ajustada sembla raonable pensar que no és el millor moment per adoptar postures d'imposició.

Sr. Alonso:

La Sra. Bourgeaud ha demanat la paraula.

Sra. Bourgeaud:

Potser aquesta intervenció no vingui al cas, volia intervenir fa una estona quan es parlava del tema però tant li fa, al fil del que deia el Sr. Delgado que la inversió estrangera té una part de preocupant i és que pot anar i venir en funció de la situació econòmica a Andorra. Pel que fa als professionals liberals vull recordar que en aquest

sector, a diferència d'altres en els que els professionals estan de pas, treballen a Andorra però tenen la idea d'envellir al seu lloc d'origen, pot ser perquè envellir a Andorra és car, però el cas és que marxen. El sector dels professionals liberals que té permanència i continuïtat, em sembla que moltes de les persones que van immigrar a Andorra fa 60 anys van esforçar-se perquè els seus fills formin part dels professionals que estem representats avui aquí. Aquests professionals tenim una idea de país, volem quedar-nos i que els nostres fills i nets continuïn vivint a Andorra, volem un país que tingui una essència que difícilment defensaran les persones estrangeres. No dic que Andorra no es beneficiï de les aportacions de l'estranger, encara no m'he begut tot l'enteniment, el que dic és que cal trobar una fórmula per protegir la identitat d'Andorra i la feina dels seus habitants sense haver d'averkonyir-nos-en. Particularment, opino que hem de ser molt innocents per pensar que l'entrada de capitals estrangers en determinats sectors permetrà mantenir aquell eslògan de «fer país». Em sembla que hem de fer país i que hem de protegir el país, combinant aquesta protecció amb l'obertura en la mesura que es consensui i es demostrï que és l'adequada.

Sr. Alonso:

Moltes gràcies, farem una última pregunta al Sr. Francino:

P: ¿Què opina de la idea apareguda en algun article d'opinió que la Llei d'inversions estrangeres es convertirà en un camí d'entrada per al blanqueig de diners?

R: Sr. Francino:

Em sembla una opinió mal intencionada, és a dir, cal recordar que la Llei d'inversions estrangeres no està aïllada i forma part d'un conjunt de mesures que s'introdueixen dins el pla Andorra 2020, que contempla un seguit de Lleis i de mesures per impulsar-les, abans parlàvem del pla de qualitat del turisme, d'infraestructures, etcètera. Em sembla clar que l'objectiu de aquestes mesures no és el blanqueig.

Sr. Alonso:

La darrera pregunta que hem rebut dels públic és per al Sr. Aleix:

P: ¿Què pot oferir Andorra per mantenir un cert estatut diferencial amb els països veïns, pel que fa al nivell d'imposició, al secret bancari, etcètera?

R: Sr. Aleix:

Se'm fa difícil de respondre. Bàsicament, l'oferta és la que hi ha. Si es manté la situació actual es planteja el problema del creixement que les empreses «tradicionals» coneixen perfectament, des del punt de vista de les empreses estrangeres el primer

avantatge és la reducció de la pressió fiscal i el fet d'una menor demanda de transparència informativa. Tot allò que soni a transparència absoluta i a fiscalitat estàndard no són factors diferencials. No sé si Andorra aspira a ser com Suïssa a nivell de convenis de doble imposició, potser hi ha models mixtes, abans he estat a punt d'intervenir quan parlava el Sr. Pujol per fer una pregunta maliciosa en referència al que deia de la inseguretat jurídica i de l'arbitrarietat del Govern en el moment de decidir quins sectors obre i quins no. Tinc entès que a Suïssa això funciona de la següent manera, un inversor pot anar a Suïssa a fer una activitat determinada i el cantó estudia el projecte, demana quant està disposat a pagar de fiscalitat, si arriben a un acord s'aprova el projecte. No estic segur que això sigui del tot cert o és una qüestió anecdòtica, però si és així i funciona ¿per què no podem aplicar aquest sistema a Andorra? Ara bé, aquí no som tan seriosos com a Suïssa i de tant en tant surt algun polític una mica més «pirata».

Sr. Francino:

Això succeeix perquè hi ha uns criteris, quan el Govern fa una excepció per l'interès general ha de justificar-la, a Suïssa han de seguir unes directrius molt genèriques perquè durant aquesta negociació el funcionari estableix quina és la quota a pagar per l'inversor estranger.

Sr. Aleix:

Però, posem per cas, jo sóc economista. ¿Puc establir-me a Suïssa i allà valoren si ja hi ha suficients economistes, o aquest mecanisme només funciona a nivell fiscal? Llenço la pregunta perquè ho ignoro.

Sra. Bourgeaud:

Jo si que puc fer una aportació. L'accés a l'exercici d'una professió és tan complicat que de vegades les persones que han estudiat a Suïssa han d'esperar fins a set anys per poder exercir al seu cantó. Per tant, un estranger difícilment podria instal·lar-se a Suïssa.

Sra. Puigsubirà:

P: Volen afegir alguna altra cosa o tenen més preguntes?

Sr. Francino:

M'agradaria aclarir només una qüestió, abans s'ha dit que Andorra és un paradís fiscal. Andorra és un paradís fiscal perquè així ho determinen l'OCDE i, sobretot,

França i Espanya. Però Andorra està fora de totes les llistes negres de blanqueig de diners i això és gràcies a un esforç que s'ha fet durant anys en aquesta matèria. Hi ha institucions encarregades de vetllar per aquests assumptes, seria absurd que un Govern es tirés pedres a la teulada pròpia.

Sra. Puigsubirà:

Com a conclusió diré que la major part dels ponents opinem que, d'alguna manera o d'una altra, s'ha d'enfrontar un canvi en l'economia del país. Un canvi que serveixi per encarar una dècada amb més il·lusió de la que podem observar avui a Andorra. Els nostres ponents han presentat reflexions brillants després d'analitzar en profunditat aquests projectes de Llei i, bàsicament, l'opinió general és que cal un canvi però s'ha de fer amb prudència, amb diàleg, escoltant als agents econòmics i estudiar de quina manera comencem a posar els fonaments d'aquest futur.

M'agradaria que aquest sopar col·loqui no fos només un altre esdeveniment, sinó l'inici d'una reflexió més profunda. En aquest sentit convido a tots els ponents i a les associacions que, per ignorància del Cercle, no haguem convidat aquesta nit a iniciar una ronda de taules de treball per analitzar cap a on volem anar, de quina volem que evolucioni l'economia del país i per arribar a algunes conclusions sobre aquest futur, els seus terminis.

El dia 10 d'octubre se celebrarà la primera taula rodona, el Cercle d'Economia enviarà un petit qüestionari previ i així esperem arribar a una decisió consensuada.

Moltes gràcies a tots per les vostres aportacions i bona nit a tothom.